

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

**Conversion Lessons
from the Avos**

Rabbi Michael Zylberman
Sunday, October 21, 2018 / י"ב חשוון תשע"ט

א. בראשית יב:ה

(ה) וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שְׂרֵי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל כְּוֹשֵׁם אֲשֶׁר רָכְשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לְלֶכֶת אֶרְצָה כְּנָעַן וַיָּבֹאוּ אֶרְצָה כְּנָעַן:

ב. ספרי ואתחנן פיסקא לב

(ה) ואהבת את ה' אלהיך, עשה מאהבה, הפריש בין העושה מאהבה לעושה מיראה, העושה מאהבה שכרו כפול ומכופל. לפי שהוא אומר דברים י כ את ה' אלהיך תירא ואותו תעבוד, יש לך אדם שהוא מתירא מחברו, כשהוא מצריכו מניחו והולך לו, אבל אתה עשה מאהבה שאין לך אהבה במקום יראה ויראה במקום אהבה אלא במדת מקום בלבד. דבר אחר ואהבת את ה' אלהיך, אהבהו על הבריות כאברהם אביך כענין שנאמר בראשית יב ה ואת הנפש אשר עשו בחרן, והלא אם מתכנסים כל באי העולם לבראות יתוש אחד ולהכניס בו נשמה אינם יכולים אלא מלמד שהיה אברהם אבינו מגיירם ומכניסם תחת כנפי השכינה.

ג. פירוש הגריפ"פ לרס"ג סוף עשין יט

- ובאמת תמיהני על הרשב"ץ ז"ל בזה שלא ידע על איזה מצוה נסמכת מצות קבלת גרים. ולדעתי י"ל בפשיטות דלד עת מוני המצות היא נסמכת על מצות אהבת ה'. וכמבואר בספרי (פ'ואתחנן פיסקא ל"ב) ואהבת את ה' אלקיך אהבה ו על כל הבריות כאברהם אביך. שנאמר ואת הנפש אשר עשו בחרן וכו'. מלמד שהיה אברהם אבינו מגיירן ומכניסם תחת כנפי השכינה עיי"ש. והובא בסה"מ להרמב"ם (עשין ג') והוסיף עליו וכתב וז"ל ורצה לומר כמו שאברהם מפני שהיה אוהב כמו שהעיד הכתוב אברהם אוהבי וכו'. קרא בני האדם להאמין בשם מרוב אהבתו. כן אתה אוהב אותו ע ד שתקרא אליו בני האדם עכ"ל עיי"ש. וגם הרשב"ץ ז"ל גופי' הביאה (בזה"ר עשין ג') עיי"ש. והוא תימא על הרשב"ץ. מיהו לרבינו הגאון ז"ל זה לא יתכן. שהרי לא מנה כלל עשה דאהבת ה' במספר העשין. וכבר ביארתי לעיל (בעש ה ראשונה) טעמו בזה עיי"ש מש"כ בזה. ואין כאן מקומו להאריך בזה. ועי' לקמן (בעשה פ"ב) מש"כ שם בזה:

ד. תוס' הרא"ש שבת קלז:

המל את הגרים אומר אשר קדשנו במצותיו וצונו למול את הגרים, כי נצטוינו לאהוב את הגרים ואי אפשר להיות גר בלא מילה ויש ספרים דגרסי המל את הגרים מברך על המילה והמברך אומר ברוך אשר קדשנו במצותיו וצונו למול ואפילו לספרים דלא גרסי המל אומר היינו משום דלא הוצרך לפרש ברכת מילה לפי שאין בה שינוי אלא ברכה שניה שהיא במקום אבי הבן. הדרן עלך ר' אליעזר אומר אם לא הביא

ה. אבן עזרא דברים לא:יב

(יב) הִקְהִיל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף וְגַרְךָ אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֶיךָ לְמַעַן יִשְׁמְעוּ וְלְמַעַן יִלְמְדוּ וַיִּרְאוּ אֶת יְקוֹק אֱלֹהֵיכֶם וְשָׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבַרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:

ו. גמ' יבמות מז.

תנו רבנן: גר שבא להתגייר בזמן הזה, אומרים לו: מה ראית שבאת להתגייר? אי אתה יודע שישראל בזמן הזה דוויים, דחופים, סחופים ומטורפין, ויסורין באין עליהם? אם אומר: יודע אני ואיני כדאי, מקבלין אותו מיד. ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות, ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני. ומודיעין אותו עונשן של מצות, אומרים לו: הוי יודע, שעד שלא באת למדה זו, אכלת חלב אי אתה ענוש כרת, חללת שבת אי אתה ענוש סקילה, ועכשיו, אכלת חלב ענוש כרת, חללת שבת ענוש סקילה. וכשם שמודיעין אותו עונשן של מצות, כך מודיעין אותו מתן שכרן, אומרים לו: הוי יודע, שהעולם הבא אינו עשוי אלא לצדיקים, וישראל בזמן הזה - אינם יכולים לקבל

לא רוב טובה ולא רוב פורענות. ואין מרביץ עליו, ואין מדקדקין עליו. קיבל, מלין אותו מיד. נשתירו בו ציצין המעכבין את המילה, חוזרים ומלין אותו שניה. נתרפא, מטבילין אותו מיד; ושני ת"ח עומדים על גביו, ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות; טבל ועלה - הרי הוא כישאל לכל דבריו. אשה, נשים מושיבות אותה במים עד צוארה, ושני ת"ח עומדים לה מבחוץ, ומודיעין אותה מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות. אחד גר ואחד עבד משוחרר. ובמקום שנדה טובלת, שם גר ועבד משוחרר טובלין; וכל דבר שחוצץ בטבילה, חוצץ בגר ובעבד משוחרר ובנדה. אמר מר: גר שבא להתגייר, אומרים לו: מה ראית שבאת להתגייר? ומודיעים אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות. מ"ט? דאי פריש נפרוש, דא"ר חלבו: קשים גרים לישראל כספחת, דכתיב: אונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב. ומודיעים אותו עון לקט שכחה ופאה ומעשר עני. מ"ט? א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן: בן נח נהרג על פחות משוה פרוטה, ולא ניתן להשבון. (ומודיעים אותו עון שכחה ופאה). ואין מרבים עליו, ואין מדקדקים עליו. אמר רבי אלעזר: מאי קראה? דכתיב: בותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר

אליה, אמרה לה: אסיר לך תחום שבת! גבאשר תלכי אלך. אסיר לך יחוד! דבאשר תליני אלין. מפקדינן שש מאות וי"ג מצות! העמך עמי. אסיר לך עבודת כוכבים! וואלהיך אלהי. ארבע מיתות נמסרו לב"ד! זבאשר תמותי אמות. ב' קברים נמסרו לב"ד! חושם אקבר. מיד, ותרא כי מתאמצת היא וגו'. קיבל, מלין אותו מיד. מ"ט? שהויי מצוה לא משהינן

ז. רות רבה ב:טז

טז [יב] שכנה בנותי לכנה, ר' שמואל בר נחמני בש"ר יודן בר' חנינא בשלש מקומות כתיב כאן שכנה שכנה שכנה כנגד ג' פעמים שדוחין את הגר ואם הטריח יותר מכאן מקבלין אותו, א"ר יצחק (איוב ל"א) בחוץ לא ילין גר, לעולם יהא אדם דוחה בשמאל ומקרב בימין

ח. רש"י יבמות מז:

דאמר מר קשים גרים לישראל כספחת דכתיב ונלוה הגר עליהם ונספחו על בית יעקב - לשון ספחת שאוחזין מעשיהם הראשונים ולומדים ישראל מהם או סומכין עליהם באיסור והיתר. ומודיעין אותו עון לקט שכחה ופאה - שלא יאמרו עניים הללו הלוקטין פאת שדה גזלנים הם ועומד עליהם והורגם כדיניהם שבני נח הוזהרו על הגזל בסנהדרין (דף נו) ואזהרתן זו היא מיתתן דלא בעו התראה לפיכך בן נח נהרג על פחות משהו פרוטה דעובד כוכבים קפיד על דבר מועט ולגבי ישראל הוא מחילה.

ט. תוס' שם ד"ה קשים

קשים גרים לישראל כספחת - לפי שאין בקיאין בדקדוקי מצות וישראל למדין ממעשיהם ובמס' נדה (דף יג: ושם) פירש בקונטרס עוד לשון אחר משום דכל ישראל ערבים זה בזה וקשה דבפרק אלו נאמרים (סוטה דף לז:): משמע שלא היו ערביין על הגרים דלא חשיב התם ערבות של ערב רב ועוד י"ל דקשים גרים לישראל לפי שמתערבין בהם ואין שכינה שורה אלא על משפחות המיוחסות שבישראל וי"מ לפי שביותר הוזהרו ישראל על הגרים ואין יכולין להזהר מאונאתן.

י. מאירי יבמות קט:

- לעולם יהא אדם נמנע שלא לקבל גרים אלא אם כן אחר בחינה גדולה על הדרך שהתבאר במסכתא זו שמא מתוך א י זו סבה הם מתגיירים ואין כונתם נקייה מכל וכל וכשנתגיירו ופרחהסיבתם הם מקילין בדקדוקי מצות וישראל למדי מהם והוא שאמרו קשים גרים לישראל כספחת:

יא. ב"י יו"ד סי' רסח

ב (א) וכשבא להתגייר אומרים לו מה ראית שבאת להתגייר וכו' עד ומטבילין אותו טבילה הוגנת בלא חציצה וכן מ"ש ותלמידי חכמים עומדים על טבילתו וכו' עד ומודיעין אותו מקצת מצות קלות ומקצת מצות חמורות. הכל ברייתא בפרק החולץ (מז). וכתב בנימוקי יוסף (טז. ד"ה ת"ר גר) סברא דרבוותא שאם לא הודיעוהו אינו מעכב והכי משמע בפרק כלל גדולא. ומפרש בגמרא (ע"ב) דטעמא דאומרים לו מה ראית שבאת להתגייר ומודיעין אותו מקצת מצות קלות וחמורות היינו משום דאי פריש נפרוש דאמר רבי חלבו קשים גרים לישראל כספחת. וסמ"ג (לאוין קטז מ ע"ג) כתב טעם אחר כדי שלא יאמר לאחר מכאן אילו הייתי יודע לא הייתי מתגייר: ואין מרבין עליו ואין מדקדקין עליו. בפרק החולץ (שם) אמר רבי אלעזר מאי קראה (רות א יח) ותרא כי מתאמצת היא ללכת אתה ותחדל לדבר אליה. קבל מלין אותו מיד. מאי טעמא שהויי מצוה לא משהינן. נתרפא מטבילין אותו מיד נתרפא אין לא נתרפא לא משום דמיא מזרו מכה: [בדק הבית] וכתב רבינו ירוחם (נכ"ג ח"ד ר ע"ב) קיבל המצות מלין אותו מיד פירוש קודם טבילה ולא הטבילה קודם המילה [עד כאן]: ומ"ש וגייז מזייה ושקיל טופריה דידיה ודכרעיה. כ"כ הרי"ף בפרק רבי אליעזר דמילה (נה:): ומ"ש וכד סליק מברך. כלומר אף על פי שכל המצות מברך עליהן עובר לעשייתן כדאיתא בפ"ק דפסחים (ז:): הא אמר רב חסדא התם חוץ מן הטבילה ותניא נמי הכי טבל ועלה בעלייתו מברך אשר קדשנו במצותיו וצונו על הטבילה מאי טעמא משום דאכתי גברא לא חזי וכתב הרי"ף (שם ד.) ומפרשי לה רבנן בטבילת גר כלומר דכיון דמל ולא טבל כאילו לא מל אינו יכול לומר קודם טבילה אשר קדשנו במצותיו וצונו שעדיין אינו מצווה על המצות:

יב. סנהדרין צט:

תמנע מאי היא? - תמנע בת מלכים הואי, דכתיב יאאלוף לוטן אלוף תמנע. וכל אלוף - מלכותא בלא תאגא היא. בעיא לאיגיורי, באתה אצל אברהם יצחק ויעקב ולא קבלוה, הלכה והיתה פילגש לאליפז בן עשו. אמרה: מוטב תהא

שפחה לאומה זו, ולא תהא גבירה לאומה אחרת. נפק מינה עמלק, דצערניהו לישראל. מאי טעמא - דלא איבעי להו לרחקה.

יג. ב"ח יו"ד סי' רסח ס"ה ד"ה

ה ומ"ש ומודיעין אותו מקצת מצות וכו'. שם והטעם דשמא יפרוש בשמעו החמורות והעונשים ולא איכפת לן מדרבי חלבו והא דמודיעין קלות ושכר המצות היינו טעמא דשמא כוונתו לשמים ואם לא הודיעוהו קלות ושכר המצות גורמין לטרדו ולהטותו מדרך טובה לדרך רעה שירא מלהתגייר בחשכו שקרוב הוא לעונש ורחוק משכר מדעתו שכל מצות התורה חמורות הן ויש עונש בעברם ושמא אין עליהן שכר על כן מודיעין אותו גם כן קלות ושבעשותן יזכה לשכר גדול ומה שמודיעין אותו שכר עוה"ב היינו טעמא לפי שישראל בזמן הזה דוויים וכו' ושכר מצות בהאי עלמא ליכא (קידושין לט ב) וכדי שלא יאמר ח"ו שאין שכר עליהם כלל על כן מודיעין אותם ששכרם שמור לעוה"ב ומפני שיהא קשה עליו למה לא יהא לצדיקים שכר טוב גם בעוה"ז על כן מודיעין לו שישראל בעוה"ז אינן יכולין לקבל לא רוב טובה שמא ירום לבבם ויפסידו שכר העוה"ב שהוא עיקר השכר ומפני שיקשה עליו דכשטרודין ביסורין כ"ש שהם נאבדים מטוב עוה"ז ועוה"ב שאינן יכולין לקיים המצות כתיקונן על כן מודיעין לו שאין הקב"ה מביא עליהם רוב פורענות כדי שלא יאבדו אלא עם הפורענות הם קיימים ועומדים כדכתיב (ויקרא כו מד) לא מאסתים ולא געלתים לכלותם אבל האומות כלים כדכתיב (ירמיה ל יא) כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' :

יד. עזרא ט: ב

(ב) פִּי נְשָׂאוֹ מְבִנְתֵיהֶם לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם וְהִתְעַרְבוּ זֶרַע הַקֹּדֶשׁ בְּעַמֵּי הָאָרְצוֹת וַיֵּד הַשָּׁרִים וְהַסַּגְנִים הֵיטָה בְּמַעַל הַזֶּה רָאשׁוֹנָה : ס

טו. מצודת דוד שם

(ב) כי נשאו - כי לקחו נשים מבנותיהם ולזה אוחזים במעשיהם: זרע הקודש - המה בני ישראל: ראשונה - הם נשאו בתחלה נשים מבנות העובדי כוכבים ומהם למדו יתר העם:

טז. תנחומא לך לך ו

א"ל ר"ש בן לקיש חביב הגר לפני הקב"ה מן אותן אוכלוסין שעמדו על הר סיני, למה שכל אותן אוכלוסין אלולי שראו הקולות והלפידים וברקים וההרים רועשים וקול שופרות לא קבלו עליהם מלכות שמים, וזה לא ראה אחד מכולם ובא ומשלים עצמו להקב"ה וקבל עליו עול מלכות שמים יש חביב מזה,